
Draaiboek 7: Calamiteitenprotocol aanval wolf gemeente Westerveld

December 2023

1. Inleiding

De wolf heeft zich in 2018 voor het eerst gevestigd in Nederland. Sindsdien zijn er veel meldingen gemaakt van aanvallen op o.a. schapen. Onder de inwoners van de gemeente Westerveld is onrust ontstaan vanwege de aanvallen op schapen, maar ook op veulens. Inwoners maken zich zorgen over hun eigen veiligheid en die van hun kinderen. De roep om maatregelen te nemen tegen de wolf wordt steeds luider. De wolf is echter een beschermde diersoort. Dat betekent dat het vangen, doden of opzettelijk verstoren van wolven verboden is (<https://www.bij12.nl/onderwerpen/faunazaken/diersoorten/wolf/>).

Gezonde wolven die niet worden geprovoceerd of gevoed vormen in de regel geen bedreiging voor de mens (<https://www.bij12.nl/onderwerpen/faunazaken/diersoorten/wolf/wolf-en-mens/>). De wolf blijft echter een wild dier en een aanval op een mens valt daarmee niet volledig uit te sluiten.

Daarom is besloten om een protocol op te stellen dat een handvat biedt voor bestuur en interne organisatie bij calamiteiten waarbij een gevaar ontstaat voor de openbare orde en veiligheid van de inwoners van de gemeente Westerveld.

NB: Het calamiteitenprotocol van de gemeente Westerveld is opgesteld in afwachting op het handelingsperspectief voor burgemeesters, opgesteld door de VNG, en is mogelijk aan verandering onderhevig.

2. Werkwijze bij een calamiteit

Dit hoofdstuk beschrijft de stappen die genomen moeten worden in de bestuurlijke kolom, vanaf het moment dat een calamiteit wordt gemeld tot aan de (eind)rapportage. Gezien de aard van calamiteit of de politieke/publieke aandacht hiervoor is het van belang dat de stappen van melding tot aan rapportage binnen zo kort mogelijke tijd worden genomen.

Melding van calamiteit

De melding kan op diverse manieren binnenkomen:

- Piketdienst buitendienst gemeente Westerveld;
- Via een melding van de politie;
- Via melding provincie
- Via melding BIJ12
- Hulpverlenende instanties;
- Inwoners
- Rechtstreeks bij de gemeente (bijvoorbeeld KCC of college van B&W)
- Media

Coördinatie van de ontvangst van de melding (via burgemeester en crisisteam/algemeen commandant bevolkingszorg ACBZ)

Directe of indirecte meldingen van calamiteiten worden gedaan aan de ambtenaar openbare orde en veiligheid (AOV'er). Buiten kantoortijden wordt de piketdienst van de buitendienst gebeld, die contact opneemt met de burgemeester worden de leden van het crisisteam gebeld.

Crisisteam en betrokken personen en organisaties

Als de situatie een effect heeft op het gebied om het incident heen, kan verdere opschaling nodig zijn. Het crisisteam wolf komt bijeen op het gemeentehuis of als de situatie dit toelaat (deels) via Teams om de situatie te beoordelen.

Het crisisteam wolf van de gemeente Westerveld bestaat uit:

- Burgemeester
- Wethouder (met wolf in portefeuille)
- Gemeentesecretaris

- Beleidsadviseur (betrokken bij wolf)
- Communicatieadviseurs
- Medewerker AOV
- Juridisch

Er wordt daarnaast direct contact gezocht met de gedeputeerde natuur van de provincie Drenthe (bevoegd gezag).

Opschaling

Mocht dit niet afdoende zijn door ongeregelheden kan eventueel ook het Regionaal Operationeel Team (ROT) bijeen worden geroepen van de Veiligheidsregio. In dat geval heeft de Operationeel Leider van één van de aanwezige hulpdiensten de leiding over alle aanwezige disciplines. Wie dat is wordt ter plaatse bepaald afhankelijk van de situatie.

Indien dit nodig is in de situatie met coördinatie plaats incident door de Commando Plaats Incident (CoPI) samengesteld uit de operationeel leidinggevend (Officieren van Dienst) van de verschillende hulpdiensten. Het CoPI staat onder leiding van de Leider CoPI, doorgaans een Hulpofficier van Dienst (HOvD). Het CopI richt zich op de bestrijding van het incident ter plaatse (bronbestrijding) en een (gering) effectgebied. De OL en/of de leider CoPi staat steeds in contact met de Burgemeester, die eindverantwoordelijk is voor de handhaving van de openbare orde en veiligheid.

Indien de locoburgemeester als burgemeester van dienst optreedt, zal deze proberen contact te zoeken met de benoemde burgemeester (indien niet lukt andere burgemeester via crisisteam benaderen als adviseur).

Stap 1

De (loco) Burgemeester zoekt contact met gedeputeerde en gemeentesecretaris en raadpleegt deskundigen.

Stap 2

Gemeentesecretaris roept crisisteam van de gemeente bijeen.

Stap 3

Naast het crisisteam van de gemeente moeten de volgende personen betrokken en geïnformeerd worden.

Intern:

- portefeuillehouder gezondheidzorg;
- KCC en post;
- Politie.

Extern:

- Provincie Drenthe
- Bij12
- Wolvendeskundige wordt ingeschakeld via BIJ12
- Slachtofferhulp
- GGD
- RIVM
- NVWA

Informatie delen en strategie bepalen

Het crisisteam van de gemeente en eventueel het coördinatieteam van de hulpdiensten dat bijeen wordt geroepen vanwege de calamiteit gaat in overleg om informatie te delen en een strategie te bepalen hoe met deze calamiteit om te gaan.

- analyseren van de situatie en inventariseren van knelpunten
- informatie delen/verzamelen
- burgemeester ondersteunen bij nemen van beslissingen

- bepalen communicatiestrategie
- nazorgplan opzetten voor omwonenden
- afspraken maken over delen van informatie intern

In het crisisteam en eventueel coördinatieteam van de hulpdiensten worden afspraken gemaakt over wie tijdens en na de calamiteit de informatievoorziening richting de verantwoordelijke bestuurders verzorgt, wie waar nodig de informatievoorziening coördineert en wie de communicatie richting media verzorgt of waar nodig coördineert;

- afspraken over de communicatie onderling;
- afspraken over het actief op de hoogte houden van alle betrokken partijen over de voortgang van de afhandeling van de calamiteit;
- opstellen van een overzicht van betrokken personen en organisaties;
- opstellen plan van aanpak voor informatie, opvang en hulp aan betrokkenen;
- afspraken maken over privacy gevoelige informatie, zodat deze informatie waar noodzakelijk vertrouwelijk wordt gedeeld.

Uitvoeringsfase

Uitvoeren van plan van aanpak

De leden van het coördinatieteam voeren hun taak in het plan van aanpak uit en koppelen regelmatig aan elkaar terug wat de stand van zaken is en wat is uitgevoerd in het coördinatieteam. Dat team wordt steeds bijeengeroepen door de voorzitter van het coördinatieteam. In het coördinatieteam worden ook knelpunten besproken en nieuwe informatie gedeeld;

- de voorzitter van het coördinatieteam informeert de burgemeester continue over ontwikkelingen en houdt ook de communicatieadviseur en de andere leden van het team op de hoogte;
- ontwikkelingen rondom de calamiteit kunnen vragen om bijstelling van het plan van aanpak. Dat wordt afgestemd in het coördinatieteam;
- over de uitvoering wordt teruggekoppeld en afgestemd met betrokken partijen.

Bij wegvluchten of levende wolf waarbij geen directe risico's zijn voor de openbare orde en veiligheid wordt provincie direct geïnformeerd conform wolvenprotocol provincie voor de wolf maar gemeente blijft betrokken i.v.m. openbare orde en veiligheid (evt. betrokkenheid Veiligheidsregio Drenthe VRD) zie bijlage wolvenprotocol.

Het crisisteam op het gemeentehuis werkt de volgende vier lijnen uit en zet de volgende acties in gang.

Bij een calamiteit omtrent de wolf gaat het om vier aandachtsgebieden die we als gemeente in het oog moeten houden:

- het bestuurlijke traject; coördinatie beleidsadviseur i.o.m. wethouder;
- het hulpverleningstraject (nazorg); coördinatie gemeentesecretaris;
- media en respons; coördinatie communicatie (inhoud persbericht i.o.m. andere betrokkenen) contact pers alleen via communicatie, afhandeling binnengekomen mails vanaf inkomende post via zaakstelsel/mail naar beleidsadviseur. Inkomende telefoonberichten KCC anders als pers en terugbelverzoek naar beleidsadviseur;
- openbare orde en veiligheid; coördinatie AOV i.o.m. burgemeester.

Uiteraard wordt binnen het crisisteam onderling afgestemd waar nodig .

Bestuurlijk traject

In het bestuurlijke traject gaat het om het de volgende zaken:

- bestuurlijke betrokkenheid tonen bij het slachtoffer(s) en/of nabestaanden van het slachtoffer (burgervaderrol/ maatschappelijke betekenisgeving);
- In samenwerking met communicatie opgestelde woordvoeringlijn door bestuurder gemeente richting media (maatschappelijke onrust zoveel mogelijk beperken);
- informeren van de gemeenteraad via griffie;
- op korte termijn moment plannen om verantwoording af te leggen aan de gemeenteraad en

aansluitend de gemeenteraad tijdens afhandeling op de hoogte houden door deze bijeen te roepen bij nieuwe ontwikkelingen

- bestuurlijk handelen tijdens calamiteit en afhandeling calamiteit (crisisteam)
- contacten extern (provincie en hulpverleningsdiensten).

Hulpverleningstraject

In het hulpverleningstraject gaat het om de hulpverlening aan en begeleiding van het slachtoffer(s) en/of nabestaanden. Daarnaast speelt natuurlijk de vraag hoe de calamiteit heeft kunnen plaatsvinden. Het hulpverleningstraject wordt vanuit hulpverleners opgezet, waarna we dit als gemeente meer op afstand kunnen volgen.

Taken gemeente:

- Opdracht geven aan hulpverleners het hulpverleningstraject in gang te zetten;
- Professionele nazorg actief aanbieden aan betrokken om hun verhaal te kunnen vertellen, maar ook om hen te begeleiden in de nasleep van een incident (betrokkenen beslissen zelf of deze hier gebruik van maken).

Media en respons

- Persbericht maken en versturen (feitelijk bericht, geen standpunt innemen in de wolvendiscussie.)
- Afspraken maken over hoe gecommuniceerd wordt, waarover en hoe e.e.a. gearchiveerd wordt.
- Woordvoeringlijn opstellen door communicatie in samenwerking met crisisteam.
- Alle perscontacten lopen via communicatie in afstemming met woordvoerders (bestuurders) en crisisteam.
- Contact met andere betrokken organisaties over woordvoeringlijn
- Te woord staan van media en reageren op informatieverzoeken.
- Informeren van het KCC voor beantwoording telefonische vragen en inkomende post voor het invoeren in het zaakstelsel van mail en brief wisselingen (ter naamstelling).
- informeren van de gehele organisatie.

Openbare orde en veiligheid

- Om veiligheid betrokkenen te garanderen kan een afspraak op locatie (AOL) worden gemaakt met de politie.
- Indien daar aanleiding toe is kunnen er verder gaande afspraken worden gemaakt over beveiliging van betrokken bestuurders (evt. inhuur beveiliging als dit niet via politie mogelijk is)

Overig:

Contact provincie en andere instanties

Denk aan contacteren:

- Provincie is ook bevoegd gezag (zorgt o.a. voor Cites verklaring vervoer)
- BIJ12
- afstemmen informeren RIVM/NVWA t.b.v. onderzoek zoönosen,
- informeren GGD

Verder in dit stuk zullen de verschillende stappen worden uiteengezet en welke partijen verder van belang zijn en moeten worden ingeschakeld.

Nazorgfase

Nazorg

In coördinatieteam wordt na uitvoering plan van aanpak bekeken wat voor nazorg nodig is voor betrokken en omwonenden. Bij de nazorg is het van belang dat de betrokken partijen een rol hierin nemen, zoals de Provincie Drenthe, maar ook Welzijn Mensenwerk.

Mogelijk wordt er aangifte gedaan zorg voor juridische ondersteuning (jurist/advocaat) waar nodig .

Evaluatiefase*Afronding van de melding*

Na afloop van een calamiteit wordt een evaluatie gehouden over het verloop van het proces rondom de (afhandeling van en communicatie over de) calamiteit. Dit proces wordt opgestart door de voorzitter van het coördinatieteam in overleg met de burgemeester.

Hierbij wordt aandacht besteed aan de communicatie, de tijdigheid, de informatiedeling. De evaluatie wordt door het college vastgesteld en kan aanleiding zijn om protocollen aan te passen.

Aandachtspunten

Aandachtspunten rondom een calamiteit zijn:

- bijhouden van sociale media (twitter) door communicatieadviseur(s) voor omgevingsanalyse (uitingen van pers en betrokkenen/inwoners) en eventueel ontkrachten van onjuiste berichtgeving;
- bedenk dat het mogelijk is dat er aangifte wordt gedaan en houd hier rekening mee in de communicatie en wie je te woord staat en wat je wel/niet deelt in de media
- informeren van gemeenteraad.